

Małgorzata Czapalska
Główna Biblioteka Pracy i Zabezpieczenia Społecznego
malgorzata_czapalska@gbpizs.gov.pl

Współpraca bibliotek z organizacją pozarządową Stowarzyszenie Wikimedia Polska

Streszczenie: Autorka opisuje, w jaki sposób biblioteki mogą pośredniczyć w dostępie do nowoczesnych źródeł wiedzy, współpracując z organizacjami pozarządowymi. Placówki, mając świadomość zmieniającego się w szybkim tempie otoczenia, dostosowują się do wzrastającego zapotrzebowania informacyjnego społeczeństwa. Dzięki uczestnictwu Głównej Biblioteki Pracy i Zabezpieczenia Społecznego w projektach tworzonych przez Fundację Wikimedia, dołożono cegiełkę do nowoczesnego procesu szerzenia wiedzy. W ten sposób stwarza się możliwość zaspokajania czytelnich potrzeb oraz udoskonalania form i metod przekazu wiedzy przy wykorzystaniu najnowszych technologii.

Słowa kluczowe: współpraca bibliotek, Główna Biblioteka Pracy i Zabezpieczenia Społecznego, organizacje pożytku publicznego, Fundacja Wikimedia, Wikipedia, wolna encyklopedia

Wprowadzenie

Stowarzyszenie Wikimedia Polska (SWP) stanowi część międzynarodowego stowarzyszenia Wikimedia Foundation (WMF)¹. Jego celem jest wspieranie i promowanie projektów WMF upowszechniających dostęp do wiedzy i wyróżniających się darmową treścią. Stowarzyszenie Wikimedia Polska jest organizacją pozarządową (*non-government organization, NGO*)² działającą między strefą publiczną a prywatną. To stowarzyszenie pożytku publicznego prowadzące aktywność dla dobra społecznego. Organizacja samodzielnie określa swoją misję i plany, programy działania oraz struktury. Stowarzyszenie Wikimedia Polska tworzy społeczność światowego ruchu, którego głównymi zadaniami, wynikającymi ze statutu organizacyjnego³, są gromadzenie, rozwijanie oraz rozpowszechnianie zasobów edukacyjnych poprzez otwarte, bezpłatne serwisy internetowe typu *Wiki*.

Wikipedia – encyklopedia internetowa

Jak wspominałam wyżej, *Wikipedia* charakteryzuje się otwartą treścią. Ideą oraz głównym założeniem jej istnienia jest – jak określił to sam twórca *Wikipedii* – *próba stworzenia i rozpowszechnienia wielojęzycznej wolnej encyklopedii o najwyższym możliwym poziomie dla każdej osoby na Ziemi w jej własnym języku*⁴. Od momentu powstania w 2001 r. zainteresowanie *Wikipedią* stale rośnie. Pod koniec 2015 r. wolna encyklopedia miała 288 wer-

¹ *Wikimedia Foundation Inc.* [online]. [Dostęp 28.12.2017]. Dostępny w: https://pl.wikipedia.org/wiki/Wikimedia_Foundation.

² Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. *Dz.U. nr 96, poz. 873 z późn. zm.*

³ Statut Stowarzyszenia Wikimedia Polska. W: *Wikimedia Polska* [online]. [Dostęp 28.12.2017]. Dostępny w: <https://pl.wikimedia.org/wiki/Statut>.

⁴ *Wikipedia* [online]. [Dostęp 28.12.2017]. Dostępny w: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Wikipedia>.

sji językowych i zawierała 36,9 mln artykułów⁵. Tworzona wspólnie przez wielu wolontariuszy – internautów oraz społeczności wikipedystów – rozrosła się do ogromnych rozmiarów. W 2006 r. została nazwana przez tygodnik „Time” „kosmicznym kompendium wiedzy” (*cosmic compendium of knowledge*)⁶.

W obecnych czasach zasoby edukacyjne upowszechnione w domenę publicznej na wolnych licencjach są doskonałym źródłem wiedzy dostępnej dla każdego. Funkcjonowanie *Wikipedii* – w oparciu o modele licencji *Creative Commons* – oznacza, że możemy kopiować, rozpowszechniać i modyfikować treści artykułów. *Gdy użytkownik wprowadza własną treść, zachowuje prawo autorskie do tego tekstu, lecz jednocześnie zgadza się bezwarunkowo na udostępnienie własnej pracy na podanej licencji*⁷.

Podstawą *Wikipedii*, a zarazem elementem stanowiącym o jej istocie, są następujące *filary*, regulujące zasady edytowania: encyklopedyczność, neutralny punkt widzenia, zachowanie praw autorskich, wikipetykieta oraz modyfikacja stron. Pierwsza z reguł mówi o nieprzedstawianiu twórczości własnej. Wszyscy autorzy powinni dążyć do precyzji i zgodności ze źródłami, a prezentowane informacje nie mogą wspierać żadnej określonej koncepcji. Artykuł musi być opisany rzetelnie, tak aby żadnemu z przekonań nie była przyznana jednoznaczna racja. Zachowanie praw autorskich wiąże się z udostępnianiem i rozpowszechnianiem informacji zgodnie z regulacjami prawnymi. Ideą *Wikipedii* jest także kulturalne zachowywanie się, unikanie osobistych ataków i nieuzasadnionych uogólnień oraz brak sztywnych reguł w edytowaniu tekstu.

Maraton edycyjny „100 haseł na 100-lecie SBP”

Zgodnie z dewizą Wikimedii, która brzmi *...Wyobraź sobie świat, w którym każda osoba ma dostęp do sumy ludzkiej wiedzy. Do tego właśnie dążymy*⁸, 2 lutego 2017 r. w siedzibie Biblioteki Publicznej w Dzielnicy Ochota m.st. Warszawy „Przystanek Książka” odbył się maraton edycyjny zatytułowany *100 haseł na 100-lecie SBP*, przygotowany w ramach wikiprojektu *Biblioteka*. Przedsięwzięcie zostało zainicjowane przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich dla uczczenia 100-lecia organizacji oraz 15 lat działalności *Wikipedii* w Polsce.

Założeniem projektu *Biblioteka* było lepsze opisanie w *Wikipedii* tematów poświęconych bibliotekom, bibliologii, bibliotekoznawstwu, wypracowanie odpowiednich kryteriów encyklopedyczności, a przede wszystkim stworzenie lub uzupełnienie stu biogramów postaci polskiej książki oraz przygotowanie i opracowanie nowych haseł wytypowanych przez sekcję historyczno-pamiętnikarską SBP.

⁵ Tamże.

⁶ Grossman, L. You-Yes, You-Are TIME's Person of the Year. *Time* [online]. 2006, Vol. 168, No. 27/28. [Dostęp 28.12.2017]. ISSN 0040-781X. Dostępny w: <http://content.time.com/time/magazine/article/0,9171,1570810,00.html>.

⁷ *Wikipedia* [online]. [Dostęp 28.12.2017]. Dostępny w: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Wikipedia>.

⁸ Stowarzyszenie *Wikimedia Polska* [online]. [Dostęp 28.12.2017]. Dostępny w: https://pl.wikimedia.org/wiki/Strona_główna.

Część otwierająca maraton edycyjny miała podkreślić rolę właściwego opisanie zagadnień związanych z bibliotekarstwem i zawodem bibliotekarza. Przedstawiono cele i idee przyświecające projektowi *Biblioteka*. Uczestnicy maratonu zapoznali się także ze specyfiką działalności i misją Stowarzyszenia Wikimedia Polska.

Przypominamy, że wikipedystą może zostać każdy – nie ma ograniczeń wiekowych czy zawodowych. Największą grupę osób edytujących hasła stanowią studenci, ale nie brak również dzieci od dziesiątego roku życia oraz osób starszych. Do *Wikipedii* można dołączyć w każdej chwili i modyfikować strony, pod warunkiem akceptacji i przestrzegania zasad organizacji. Współtworzenie *Wikipedii* może stanowić świetną okazję do rozwijania wiedzy, poszerzania umiejętności i kompetencji, zdobywania doświadczeń, a zarazem może być frapującą lekcją historii rodzimego bibliotekarstwa oraz świetną zabawą.

Uczestnicy maratonu edycyjnego *100 haseł na 100-lecie SBP*, reprezentujący różne środowiska naukowe, dziennikarskie i bibliotekarskie, np. Bibliotekę Politechniki Warszawskiej, Zachętę – Narodową Galerię Sztuki czy Bibliotekę Publiczną Dzielnicy Ochota m.st. Warszawa, wnieśli swój wkład w szlachetne dzieło tworzenia internetowej encyklopedii. Opracowano noty biograficzne: Konrada Baumgartena – drukarza, Bronisława Kocowskiego – bibliologa, Małgorzaty Dybaczewskiej – wieloletniej członkini SBP, Heleny Zacharowicz – bibliotekarki oraz Donalda Bilińskiego – franciszkanina i bibliotekarza⁹.

Podsumowanie

Wikipedia to źródło rzetelnych informacji. Dzięki pasji i wiedzy tysięcy wolontariuszy może wciąż się rozrastać. Znaczna część uczestników spotkania wykazywała chęć dalszych prac nad rozbudową haseł. Maraton edycyjny *100 haseł na 100-lecie SBP* był doskonałym przedsięwzięciem, udowadniającym, że poprzez edytowanie haseł możemy przyczynić się do tworzenia świadomego społeczeństwa informacyjnego.

Bibliografia:

1. Artykuły napisane. W: *Wikipedia. Wolna encyklopedia* [online]. [Dostęp 28.12.2017]. Dostępny w: <https://pl.wikipedia.org/wiki/WikiProjekt:Biblioteka/Artyku%C5%82y/Napisane>.
2. Grossman, L. You-Yes, You-Are TIME's Person of the Year. *Time* [online]. 2006, Vol. 168, No. 27/28. [Dostęp 28.12.2017]. ISSN 0040-781X. Dostępny w: <http://content.time.com/time/magazine/article/0,9171,1570810,00.html>.
3. Lista uczestników. W: *Wikipedia. Wolna encyklopedia* [online]. [Dostęp 28.12.2017]. Dostępny w: <https://pl.wikipedia.org/wiki/WikiProjekt:Biblioteka/Uczestnicy/Lista>.
4. Pięć filarów. W: *Wikipedia. Wolna encyklopedia* [online]. [Dostęp 28.12.2017]. Dostępny w: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Pięć_filarów](https://pl.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Pi%C4%99c_filar%C3%B3w).
5. Statut Stowarzyszenia Wikimedia Polska. W: *Wikimedia Polska* [online]. [Dostęp 28.12.2017]. Dostępny w: <https://pl.wikimedia.org/wiki/Statut>.
6. *Stowarzyszenie Wikimedia Polska* [online]. [Dostęp 28.12.2017]. Dostępny w: [https://pl.wikimedia.org/wiki/Strona_główna](https://pl.wikimedia.org/wiki/Strona_g%C3%B3wna).
7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. *Dz.U.* nr 96, poz. 873 z późn. zm.

⁹ Lista uczestników. W: *Wikipedia. Wolna encyklopedia* [online]. [Dostęp 28.12.2017]. Dostępny w: <https://pl.wikipedia.org/wiki/WikiProjekt:Biblioteka/Uczestnicy/Lista>.

8. *Wikimedia Foundation Inc.* [online]. [Dostęp 28.12.2017]. Dostępny w: https://pl.wikipedia.org/wiki/Wikimedia_Foundation.
9. *Wikimedia Polska* [online]. [Dostęp 28.12.2017]. Dostępny w: https://pl.wikimedia.org/wiki/Strona_główna.
10. *Wikipedia* [online]. [Dostęp 28.12.2017]. Dostępny w: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Wikipedia>.
11. Wikiprojekt „Biblioteka”. W: *Wikipedia. Wolna encyklopedia* [online]. [Dostęp 28.12.2017]. Dostępny w: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Wikiprojekt:Biblioteka>.